

ACC. N:R. M. 6155: 1-18.

Landskap: Skåne

Upptecknat av: Aug. L. Nordgren

Härad: Onsjö

Adress: Högseröd, Löberöd.

Socken: Hallavärd

Berättat av:

Uppteckningsår: 1939

Född år i

Byggnadsstick. (Etud. fr. l. II: 1.)

sid. 1-18.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skriv endast på denna sida!

18 sid.

ACC. N:R. 6155

Landskap: ..... Upptecknat av: *Knut Eriksson*
 Härad: ..... Adress: *Brösåns Län*
 Socken: ..... Berättat av: .....
 Uppteckningsår: ..... Född år ..... i .....

1
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

Lista! Vad jag här kommer att berätta
 om skiftesverk eller byggnader som jag
 själv sett, i Brösåns socken, i Brösåns
 by, är mitt Morföräldra hem som för
 närvarande äges av min Morbror
 Albert Andersson. Ännu finns där kvar
 en gammal logg-länga som är byggd
 i den gamla bekanta stilen.

3. a. Huset är helt byggt i skiftesverk
 med plankparnigt byggnadsmått vilket
 benämnes för bålvägga, derav ordet
 (bålstark) bålstarkt om någon sak som
 var stark och bestant till o. sadet det så
 i bland som hemvärt byggnadsmått all dylikt

Christ. II:1

1.

ACC. N.R. 6155

2
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: ..... Upptecknat av: *Lug & Kottasen*
 Härad: ..... Adress: *Högsåra Län*
 Socken: ..... Berättat av: .....
 Uppteckningsår: ..... Född år ..... i .....

Bålstork sades också om en Persan som
 var begåvad med större krafter än
 folk i allmänhet, ordet Båling härledde
 sig säkerligen av samma orsak.
 Båling var en riktigt grov käpp som
 fordam dags användes i de plåsta hem-
 som försvarsmedel. I bannings husen
 var därför i gamla tiden dörröppnin-
 garna så låga så att den inträdande
 fick buga sig rätt mycket för att
 kunna gå in genom dörröppningen
 var den inträdande en avän så fick
 han god respass, o smaka på husets
 bästa försvarsvapen Bålingen

ACC. N:R. 6155

Landskap: ..... Upptecknat av: *Anders Oskarsson*
 Härad: ..... Adress: *Högsärid Kåbuid*
 Socken: ..... Berättat av: .....
 Uppteckningsår: ..... Född år ..... i .....

3
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

Läng virket var placerat i stälpar med
 lodräta rämnor, vari virket som var
 spetsigt eller tunnare mot ändarna,
 låg i dessa rämnor på stälparna, så kallad
 på hög kant, längden på dessa plankor
 är omkring tre å tre och en halv aln
 bredden omkring en halv å femten tum
 höjden på väggarna ungefär tre
 och en halv aln huset är en gammal
 sohlänga. E. att syll eller fodstå
 för kammer samt att nedre delen
 av stälpen är infädd i fodstål
 Skanske det kan vara av intresse att
 i detta sammanhang antala det gamla

Skriv endast på denna sida!

3.

ACC. N:R. 6155

Landskap: ..... Upptecknat av: *Andersson*
 Härad: ..... Adress: *Högsåker Län*
 Socken: ..... Berättat av: .....
 Uppteckningsår: ..... Född år ..... i .....

4

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

byggnads sättet var att hus skulle
 sesas (raisas) allra först lades en ovan
 jords sten i varje hörna på grunden
 där huset skulle stå så lades vidare
 en o annan sten under där fackrikt
 skulle ligga, så lades först fackrikt
 ovanpå stenarna, sen restes stälparna
 så låjdern där sådan byggades, eller
 och där bjälkarna lades i stälparna
 i där för uttagna rämnor vars form såg
 ut så [U] sedan bjälkarna ilagts slogs
 en brännigel genom bjälkändan som
 hade denna formen [12] o i vars ända
 var borrar et hål, på de utskjutande

Landskap: ..... Upptecknat av: Lutz & Krogren
 Härad: ..... Adress: Högsuön
 Socken: ..... Berättat av: .....
 Uppteckningsår: ..... Född år ..... i .....

bjälkändarna brukade på många ställen
 användas som plats att hänga lisen
 på om sommaren vid den tid då och
 såa hösten jagisk. Ja nu kan jag lite
 förstås grun hurvad ännu, då var
 grunden jag skulle fortsätta att lite
 grun med ännu, när så byggvaden
 var rest färdig, såck o klappad o klar
 ja sen skulle sten läggas under grun-
 den, men i bland hände då att där inte
 blev färdig med någon grund varken
 det året eller året därpå, att lägga
 sten under grunden kallades för
 att pinga under grunden

Landskap: ..... Upptecknat av: *Anders Östergren*
 Härad: ..... Adress: *Högsjö*
 Socken: ..... Berättat av: .....
 Uppteckningsår: ..... Född år ..... i .....

6
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

De b. b. stälparna äro infästade i syllens
 fodräd. De f. f. liggvirket äro plank-
 format (i bäningshus brukades också emellan
 varja skift) regelbundet anjämrat mot
 stälparna väggarna benämdes merendels
 för (bälavägga) d. d. stälparna stå rätt
 afst. De alt virke såg jag sett i både
 den loglängan så väl som i andra
 gamla loglängor. I bäningshus var
 huvudsakligen sk. Det kunde ofta stå
 en gammal länga nere ner, i den logs
 största delen som den norriska längan
 för att inpassas i den nya exemplar
 kärpa har jag sett själv o även hört berättas

Landskap: _____ Upptecknat av: *August Rodgren*Härad: _____ Adress: *Hälsjön*

Socken: _____ Berättat av: _____

Uppteckningsår: _____ Född år _____ i _____

Lerom. 4. a. De byggnader jag sett i de omtalade orterna var sig lika, med lodräta rämnor i stälparna, plankorna liggande virket inpakt, avståndet mellan stälparna var inte så stora med alltid der kunde vara både tre eller längre och så, kortare i bland.

4. b. Om nämnda typ var den vanligaste som fanns i nämnda orter.

4. c. Har ej på de omtalade orterna sett några andra typer dessa voro de vanligast förekommande.

5. a. Att skiftes värket var något olika i till ex bäningshus eller en

ACC. N:R. 6155

Landskap: ..... Upptecknat av: *Anders Nordgren*
 Härad: ..... Adress: *Wärsjö*
 Socken: ..... Berättat av: .....
 Uppteckningsår: ..... Född år ..... i .....

8
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

benlänga. I Banningshus till ex. bruk
 hade ibland vara kortare avstånd
 mellan stolparna arbetet nog gran-
 nare samt stoppad med mossor mellan
 plankarna, men i stallängor i gam-
 la tiden som var av plank var inte
 värme graderna många trots att dörr-
 o sprängor tätades med flätad halms
 på för ändå gödsla körd som sten
 vid sträng kyls om vintern.

Banningshusen var i gamla tiden som
 värme besparande medel försedda
 med brälänmar för jämtorn,
 o.B. De byggnader jag här anstalar

Landskap: ..... Upptecknat av: *Lugårdsgren*
 Härad: ..... Adress: *Hörsnäs Låveröd*
 Socken: ..... Berättat av: *Albert Andersson*
 Uppteckningsår: ..... Född år *1876* i *Långhult*

Inköptes av min Morfar Anders Nilsson
 i Långhult år 1870. har sedan gått
 i arv till & en av hans söner
 Albert Andersson som nu innehar
 gården. Byggnaderna såväl Bannings
 hus loglänga och stallänga äro
 ursprungligen uppförda i nämnda
 gamla byggnadsstil fast Bannings-
 huset har genomgått modernisering
 under senare år. Byggnaderna
 äro rätt så gamla, vid höger sida
 om ingången till Bannings husets
 försluga som genom en oförständig
 reparation, mist något lite av sin

Landskap: _____ Upptecknat av: *August Strömberg*
 Härad: _____ Adress: *Högsröd*
 Socken: _____ Berättat av: _____
 Upppteckningsår: _____ Född år _____ i _____

antika värdesättning, dörren skulle
 en gång göras bredare då naturligtvis
 var det inte så noga, om ett eller två tum
 kogs bort av stälpen för att lämna plats
 för en bredare och modernare dörr

Men i alla fall finns der några bakstävlar
 ställets n:o. r. och årtal 1746 kvar än
 i denna dag. Logtänkan har en
 stälpe invändigt som är märkt med
 årtalet 1743. och tiden för logtänkans
 byggnad skulle i så fall datera sig
 från detta år. På en annan stälpe
 står ett årtal (också i logtänkan) 1760

5. B. k. Då enligt den muntliga folktraditionen

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6155

Landskap: ..... Upptecknat av: *Ludvig Rodén*
 Härad: ..... Adress: *Högsund*
 Socken: ..... Berättat av: .....
 Uppteckningsår: ..... Född år ..... i .....

11
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

Så skulle omnämda så en del svenska
 Krigare ha färdats vägen fram där
 o så från den då ägande innehavaren
 av gården tillägnat sig ett par stutar
 som blevo slaktade och uppätta i
 trakten av Kora Rörum.

Och några andra vetenskapliga skäl förspins
 s. d. Men som byggt hus är mig inte
 bekant s. d. Ett skiftesverksbygn
 används redan i början på 1600 talet
 o kanske ända längre till baka i tiden
 det ska antala även denna gång men från
 en annan trakt och plats, efter 1900 tror
 jag inte att något sådant hus byggdes

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. **6155****12**LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: ..... Upptecknat av: *Luzetkotagen*
 Härad: ..... Adress: *Högsröd*
 Socken: ..... Berättat av: .....
 Uppteckningsår: ..... Född år ..... i .....

Äminstaus har jag ej hört antalas
 eller sett något hus uppföras i den stilen
 sen

G. b.

G. b.

Tollängs annända byggnader är 30 aln
 lång 10 alnar bred 0,4 alnar hög, end
 innehavarens egna uppgifter

Den bygget är där ravel

Widare vill jag antala med vilken
 möda o besvär dåtida hinner män
 hade för att på byggt ett hus men hjälp
 som beten var stor på den tiden hela byens

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. 6155

Landskap: ..... Upptecknat av: *Augusta Larsson*
 Härad: ..... Adress: *Högsröd*
 Socken: ..... Berättat av: .....
 Uppteckningsår: ..... Född år ..... i .....

13
 LUNDS UNIV.
 FOLKMINNES-
 ARKIV

befolkning brukte användes hjälpa den som
 skulle bygga snickare o timmermän var alla
 i den tiden, där var ju en timmer man som
 ledde arbetet o hade en brika ott märka prä-
 den med där som skulle glöggas eller tappas, o.d.
 Men det var de rännarna som gjordes i
 stälparna jag skulle anställa hur de kom-
 till, först sedan märkningen var gjord, bor-
 rades med hemmarmitt borr (navare) här
 vid hål i en lång rad derefter sedan
 hålen var borrade kom der andra arbets-
 lag som hade stämjorn (huggjärn) o
 hugg upp rännarna med i stälparna. På
 samma sätt borrades också när en glögg
 skulle göras.

ACC. N.R. 6155

Landskap:

Upptecknat av:

Härad:

Adress:

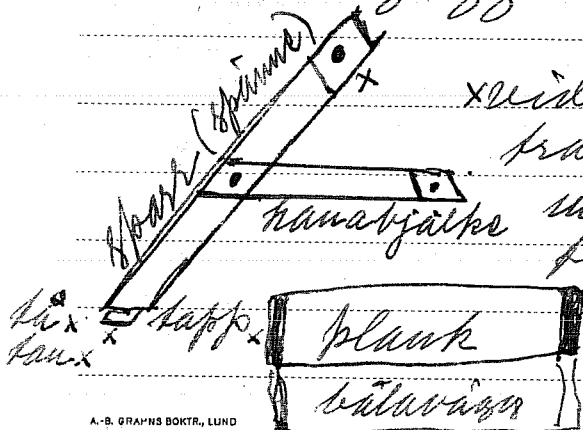
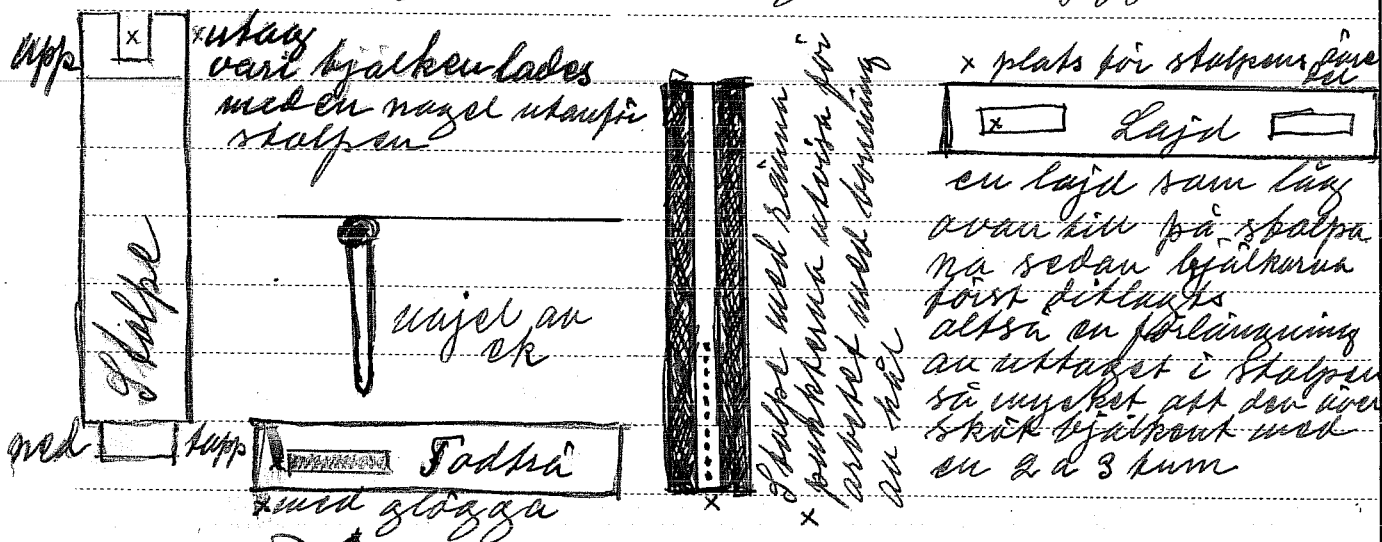
Socken:

Berättat av:

Uppteckningsår:

Född år ..... i .....

Har några skiver av gammalt byggnadsstätt

xvid de märkta ställen på dess
träden in i varandra i bland en 3 km
men upp till skatte spänningen
fällas in halvt i halvt

Skriv endast på denna sida!

14
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ACC. N:R. 6155

15

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: ..... Upptecknat av: *Anders Odgersen*
Härad: ..... Adress: *Högvaröd Län*
1. Socken: ..... Berättat av: *Lisbet Torstensson*
Uppteckningsår: *1939* ..... Född år *1815* i *Färingtofta*

År 1899. hade jag anställning som dräng hos en Landtbrukare, eller rättare benämning, Nils Torstens stärbhus i Bögvaröd, Färingtofta församling. Där i Bögvaröd minns jag att det var de flesta gamla gårdarna byggda i den gamla stilen med skiftesverk såväl koningshus som lag och stall-längor. 3. B. Den länga jag här kommer att nämna, var enligt vad den gamla kvinnan berättade, ursprungligen byggd som laglänga, men senare ombyggt om av hennes man Nils Torstensson, år 1866. Vidare för-

6155
ACC. N:R. ....

Landskap: ..... Upptecknat av: *Lundskroden*
Härad: ..... Adress: *Hälsöröd*
2. Socken: ..... Berättat av: .....
Uppteckningsår: ..... Född år ..... i .....

16
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Kam ett mindre hus som brukades o kallat
för starsed, samtliga hus voro byggda
i skiftesverk 3. E. Syll eller podtrå för
kam under samtliga byggnader
E. b. b. Stalparna voro intappade i pod-
träed E. f. liggverket grovt plankformigt
aregelbundet anjämnt mot rämnarna
i stalparna. d. d. Aregelbundna avstånd
mellan stalparna E. f. Verket i husen
bestod av ek både i stalpar och ligg-
verke, 4. d. Samma skiftesverk före kam
i samtliga hus B. Den vanliga typen
som här beskrivits före kam allmänt
i Arken.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. **6155**

17
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: ..... Upptecknat av: *Lundskroderaren*
Härad: ..... Adress: *Högsröd*
Socken: ..... Berättat av: .....
Uppteckningsår: ..... Född år ..... i .....

Den här antalsade gamla löglingen
5.6. Daterar sig från år 1632. Jag minns
att de ägarna av gården viste o berättat
att den gamla löglingen var uppförd
samma år som Gustav II Adolfs död.
ett så kallad oranslycke med in-
skuret årtal 1632 satt över en mindre
lär till löglingen, som var lagom
ur den gamla löglingen o satt i den
ombyggda löglingen som uppfördes
av samma viske. Men från
Sätersröd var en del gamla lögningar
som en gång till höit säterist uppförda,
viligt var utrus folk berättade före

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R. **6155**

18
LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: ..... Upptecknat av: *Anna Lotodarsen*
Härad: ..... Adress: *Wägerslöfs läderid*
Socken: ..... Berättat av: .....
4 Uppteckningsår: ..... Född år ..... i .....

1800 talets början där skulle vara gamla
la länningar som var uppförda sedan
under snapphans tiden, en av de gamla
husen revs omkr 1875, då var där en snick-
kare i Snällerslöd som gjorde en fin
kyrka av ek till min mor som ännu
är väl bibehållen o finns i vår ägo
Det är tänkt till sommaren att ge mig åstad
med kamera för att fotografera åtminstone
något av husen jag här antalat.
Det här berättas att en gammal gård
byggd i samma stil, ~~de~~ finns ännu i Andra
rum, fönstren i bäningshuset har o är
sannosk ännu infattade i ply o små rubor